

การประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย Application of OK5R learning management to develop Thai reading skills

อรรธวุฒิ มุขมา

Attawuth Mookma

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Faculty of Humanities and Social Sciences Chandrakasem Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author E-mail: oatinlove.thai@gmail.com

Retrieved: December 9, 2023; Revised: March 27, 2024; Accepted: March 28, 2024

บทคัดย่อ

การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิต การอ่านที่มีประสิทธิภาพจะต้องอ่านแล้วจับใจความสำคัญได้ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือผู้เรียนเกือบทุกระดับการศึกษามักอ่านจับใจความยังไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร นักวิชาการทางภาษากำลังหาวิธีการเพื่อให้ผู้เรียนฝึกอ่านอย่างมีขั้นตอนและสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ วิธีหนึ่งที่น่าสนใจที่ช่วยให้การอ่านจับใจความสำคัญมีประสิทธิภาพคือ การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ของ Walter Pauk มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Overview) 2. หาแนวความคิดหลัก (Key Idea) 3. อ่านแต่ละย่อหน้า (Read-R1) 4. จดบันทึกใจความสำคัญของย่อหน้า (Record-R2) 5. พูดเพื่อระลึกสิ่งที่อ่าน (Recite-R3) 6. ทบทวน (Review-R4) และ 7. สะท้อนความคิด (Reflect-R5) หากผู้สอนมีความประสงค์ให้การจัดการเรียนรู้มีความน่าสนใจกว่าเดิม ควรมีการประยุกต์ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่นมาใช้สอนร่วมด้วย เช่น การจัดการเรียนรู้แบบการสร้างแรงบันดาลใจโดยใช้บุคคลต้นแบบ การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถาม การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคเพื่อนคู่คิด การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด การจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นต้น อันจะนำมาซึ่งการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ท้าทาย มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมาย และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มากขึ้น

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R; การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย

Abstract

Reading is essential for acquiring knowledge and improving quality of life. Effective reading requires being able to read and understand the main idea. However, the problem is that students at almost every educational level often have reading comprehension that is not as satisfactory as it should be. Language academics search for methods for learners to practice reading in a step-by-step manner and achieve learning results. One interesting way to make reading comprehension effective is to: Walter Pauk's OK5R learning management has seven steps: 1. Reading briefly (Overview) 2. Finding the main idea (Key Idea) 3. Reading each subsection (Read-R1) 4. Taking notes. The main idea of the lesson (Record-R2) 5. Speak to remember what has been read (Recite-R3) 6. Review (Review-R4) and 7. Reflect thoughts

(Reflect-R5) If the instructor wishes to Learning management is more interesting than before. There should be an application of learning activity steps by using other forms of learning management for teaching, such as inspirational learning management using role models. Learning management using questions, Cooperative learning management, Think-pair-share techniques, Organizing learning using mind maps, Organizing self-directed learning, etc., will create a challenging classroom atmosphere that is effective and meets goals And be more successful in learning.

Keywords: OK5R learning management; Development of Thai reading skills

บทนำ

ปัจจุบันเป็นยุคการศึกษาไร้พรมแดน ข่าวสารข้อมูลตามสื่อต่าง ๆ รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีส่วนในการทำให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น ดังนั้น การอ่านจะช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง สามารถเลือกแนวทางในการประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมกับความต้องการของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การอ่านจึงเป็นทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ เพราะการอ่านเป็นหัวใจของการศึกษาทุกระดับ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เรื่องต่าง ๆ ช่วยเพิ่มพูนความรู้รอบตัวให้กว้างขวาง อีกทั้งยังก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน รวมถึงส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้แนวคิดใหม่ ๆ ในการดำเนินชีวิตทั้งแก่ตนเองและประโยชน์ส่วนรวมอีกด้วย ฉะนั้น การอ่านจึงเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

การอ่านที่ดีมีประสิทธิภาพนั้นไม่ได้เป็นเพียงการรู้จักตัวอักษร และวิธีการอ่านเท่านั้น ผู้อ่านจะต้องเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนมุ่งสื่อมาได้ด้วย ต้องจับสาระสำคัญและความคิดของเรื่อง หยั่งรู้ ความหมายที่แท้จริงที่ซ่อนอยู่ในถ้อยคำได้จึงจะทำให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในการอ่านทุกครั้ง ดังที่ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้และพัฒนาชีวิต การอ่านที่มีประสิทธิภาพจะต้องอ่านแล้วจับใจความได้ สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ การอ่านจับใจความมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสาร การอ่านจับใจความเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความจำเป็นต่อการอ่านเพราะทำให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลข่าวสารความรู้ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือในการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อจะช่วยให้ผู้เรียนทราบสาระสำคัญของเรื่องที่ผู้เขียนต้องการบอก การอ่านนับเป็นพื้นฐานสำคัญในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ ในทุกสาขาวิชา ถ้าหากผู้เรียนไม่สามารถอ่านจับใจความได้ การอ่านในระดับสูงขึ้นไปก็ทำได้ยาก เพราะการอ่านในใจทุกอย่างต้องอาศัยการอ่านจับใจความเป็นพื้นฐาน ทักษะการอ่านจับใจความของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน บางคนสามารถอ่านได้รวดเร็ว บางคนอ่านได้ช้า ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจเนื้อเรื่อง ดังนั้น ผู้อ่านจึงต้องเรียนรู้กลวิธีการอ่านจับใจความ รวมทั้งความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านจับใจความในหัวข้อต่าง ๆ

ปัญหาการอ่านภาษาไทยของผู้เรียนเกิดขึ้นในทุกระดับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตลอดจนถึงอุดมศึกษา อันเนื่องมาจากหลายเหตุผลหลายปัจจัย ดังเช่น ปฏิญญา โกมลภิติสกุล (2565) กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีนิสัยรักการอ่านลดลง ทั้งจากหนังสือเรียน หนังสืออ่านนอกเวลา หรือหนังสือ ประเภทอื่น ส่วนหนึ่งเกิดจากนักเรียนส่วนมากเกิดความเบื่อหน่ายจากการอ่านจับใจความไม่เป็น หรืออ่านได้ช้า ไม่สามารถสรุปประเด็นสำคัญโดยการแยกใจความสำคัญออกจากใจความรองได้ ตีความ และอ่านไม่

เข้าใจ ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการพัฒนาด้านอื่น ๆ ได้แก่ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การประเมินค่าต่อไป หรืองานวิจัยบางเรื่องอ้างอิงค่าระดับคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O-NET) วิชาภาษาไทย สารการอ่าน นักเรียนทำคะแนนค่อนข้างต่ำกว่าเกณฑ์ เช่น อุชาวดี ชุกกลิ่นหอม (2560) กล่าวว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557-2558 พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในมาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน มีคะแนนเต็ม 100 คะแนน ในปีการศึกษา 2557 มีผลคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 68.46 และในปีการศึกษา 2558 มีผลคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 67.26 ซึ่งให้เห็นว่า ผลการทดสอบสารการอ่านลดลงและไม่เป็นไปตามเป้าหมายการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัยที่กำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษาวิชาภาษาไทยให้สูงขึ้นร้อยละ 3 ซึ่งโรงเรียนควรเร่งการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ นักเรียนเตรียมความพร้อมสำหรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป หรืองานวิจัยบางเรื่องอ้างอิงการประเมินของ The Programme for International Student Assessment (PISA) ที่ประเมินศักยภาพของผู้เรียนในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งผลการประเมินการอ่านยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เช่น กนกวรรณ นามวิจิตร (2562) กล่าวว่า จากการทดสอบใน 69 ประเทศ แสดงให้เห็นว่านักเรียนไทยยังขาดความสามารถในด้านการอ่าน กล่าวคือ เกือบครึ่งของนักเรียนไทยอายุประมาณ 15 ปี หรือที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการวัดความสามารถในด้านการอ่านมีคะแนนเฉลี่ยประมาณ 408 คะแนน ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมของทุกประเทศอยู่ที่ 460 คะแนน โดยจัดเป็นอันดับที่ 56 จาก 69 ประเทศ ผลการประเมินดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนจำนวนมากยังขาดความสามารถในการอ่านจับใจความ ไม่สามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน ไม่สามารถเล่าใจความของเรื่องที่ตนอ่านให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างชัดเจน ไม่มีความมั่นใจในการตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการอ่านในวิชาภาษาไทยแล้ว จึงได้ศึกษาค้นคว้าหาวิธีการพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และได้พบว่าวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R เป็นวิธีการสอนที่มีความน่าสนใจเหมาะสมที่จะพัฒนาผู้เรียนในการฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ จากการศึกษพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R เป็นวิธีที่มีความเหมาะสมต่อช่วงวัยของผู้เรียน และส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านจับใจความของผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจบทอ่านจากการฝึกฝนผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรม จนสามารถจับใจความสำคัญจากการอ่านได้

บทความนี้มีวัตถุประสงค์คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อให้ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R และประการที่สอง เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ไปประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ประเภทอื่นให้เหมาะสม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R

1. ความหมาย

นักวิชาการหลายท่านต่างให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ไว้อย่างคลึงกัน ดังที่ ศิริพร ลีรัชตาสุวรรณ (2557) กล่าวว่า วิธีอ่านแบบ OK5R หมายถึง วิธีการอ่านแบบ 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Overview) ขั้นที่ 2 การอ่านเพื่อหาแนวคิดหลัก (Key Idea) ขั้นที่ 3 การอ่านแต่ละ

อนุเฉท (Read) ขั้นที่ 4 จดบันทึกใจความสำคัญ (Record) ขั้นที่ 5 การพูดเล่าเรื่องจากสิ่งที่บันทึกไว้ (Recite) ขั้นที่ 6 การทบทวน (Review) และขั้นที่ 7 การสะท้อนความคิดจากการอ่าน (Reflect)

กนกวรรณ นามวิจิตร (2562) กล่าวนิยามขยายความกว่าศิริพร ลีรัชตาสวรรณ ที่ไม่เพียงชี้ให้เห็นกระบวนการอ่าน 7 ขั้นตอนเท่านั้น ยังเพิ่มเติมว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยเพิ่มพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ ดังที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี OK5R หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น จดจำได้ดีขึ้น และสามารถทบทวนเนื้อเรื่องที่อ่านมี 7 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Overview) ขั้นที่ 2 หาแนวความคิดหลัก (Key Idea) ขั้นที่ 3 อ่านแต่ละอนุเฉท (Read) ขั้นที่ 4 จดบันทึกใจความสำคัญของอนุเฉท (Record) ขั้นที่ 5 อ่านออกเสียงระลึกถึงสิ่งที่อ่าน (Recite) ขั้นที่ 6 ทบทวน (Review) ขั้นที่ 7 สะท้อนความคิด (Reflect)

ธลันหทัย จงสุริยภาส (2563) กล่าวนิยามเอกเช่นเดียวกับศิริพร ลีรัชตาสวรรณ และกนกวรรณ นามวิจิตร โดยกล่าวว่า วิธีการสอนอ่านลักษณะนี้มี 7 ขั้นตอน เหมือนกัน แต่แบ่งใหญ่ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นก่อนอ่าน ขั้นระหว่างอ่าน และขั้นหลังการอ่าน โดยได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของ Walter (1994) ซึ่งได้ปรับมาจากแนวคิดของ Robinson อีกต่อหนึ่ง ดังความว่า การสอนแบบ OK5R หมายถึง วิธีการสอนการอ่านซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนในการสอน 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นก่อนอ่าน การอ่านคร่าว ๆ (Overview) 2. ขั้นระหว่างอ่าน 2.1 การหาแนวคิดหลัก (Key Ideas) 2.2 การอ่าน (Read) 2.3 การบันทึก (Record) 3. หลังการอ่าน 3.1 การเล่าเรื่อง (Recite) 3.2 การทบทวน (Review) 3.3 ผลสะท้อนกลับ (Reflect) โดยปรับมาจากแนวคิดของ Robinson

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านและหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น จดจำได้ดีขึ้น และสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกระบวนการอ่านตั้งแต่อ่านอย่างคร่าว ๆ การเก็บความคิดในระหว่างอ่าน พิจารณาความคิดที่สำคัญหรือเนื้อหาที่เป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง อ่านเพื่อพิจารณาให้เกิดความเข้าใจ จดบันทึกขณะอ่าน และระลึกว่าจำสิ่งที่อ่านได้มากน้อยเพียงไร การทบทวนเป็นการช่วยให้ความรู้อยู่ในสมอง และเป็นการช่วยเตือนให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบในเวลาที่ต้องการอ่าน การสะท้อนความคิดเป็นการแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างผู้อ่านด้วยกันเพื่อร่วมกันหาคำตอบใหม่ ทำให้การอ่านมีความหมายและได้ประโยชน์

2. วัตถุประสงค์

เพื่อฝึกผู้เรียนให้พัฒนาทักษะการอ่าน ในด้านการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน การหาใจความสำคัญและการขยายความจากเรื่องที่อ่าน การจดบันทึกจากการอ่าน การเล่าเรื่องจากสิ่งที่อ่าน การทบทวนความจำจากการอ่าน และการแลกเปลี่ยนทัศนะจากการอ่าน

3. ความเป็นมา

การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R นี้ Walter Pauk (1974) กล่าวไว้ว่า การสอนแบบ OK5R เป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้รวดเร็ว จดจำได้ดี และสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง Walter Pauk ได้ปรับแนวความคิดมาจากวิธีอ่านของ Francis P. Robinson ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้ศึกษาเทคนิคการอ่านและแนะนำวิธีอ่านให้กับนักศึกษาจนประสบความสำเร็จเป็นเวลานาน โดยได้สรุปวิธีการอ่านเพื่อให้จำได้ง่ายคือ SQ3R มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 Surver (S) ขั้นสำรวจ หมายถึง การสำรวจหนังสือ ชื่อผู้แต่ง คำนำ เพื่อดูจุดมุ่งหมายและแนวคิดของผู้แต่ง สำรวจสารบัญ ดัชนี อภิธานศัพท์ ภาคผนวก บทสรุป แบบฝึกหัด เพื่อตรวจสอบสาระที่ปรากฏในหนังสือทุก ๆ ที่ และอ่านสำรวจเนื้อหาของเรื่องที่อ่านอย่างรวดเร็ว

ขั้นที่ 2 Question (Q) ขั้นตั้งคำถาม หลังจากอ่านสำรวจแล้ว ต้องลองตั้งคำถามถามตนเองว่าสิ่งที่ต้องการทราบคืออะไร และตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านตามลำดับหัวข้อเรื่องในแต่ละย่อหน้า

ขั้นที่ 3 Read (R1) ขั้นอ่านอย่างรอบคอบ เป็นการอ่านอย่างละเอียดรอบคอบเพื่อจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ชีตเส้นใต้เฉพาะส่วนที่สำคัญให้ความสนใจคำ วลี หรือประโยค การอ่านในขั้นนี้เพื่อตอบคำถามที่ผู้อ่านตั้งใจไว้ หากข้อความใดไม่เข้าใจให้บันทึกไว้เพื่อถามผู้สอน

ขั้นที่ 4 Recite (R2) ขั้นจดจำ เมื่อเข้าใจคำตอบและเนื้อเรื่องจากการอ่านแล้วควรพยายามจดบันทึกย่อหรือชีตเส้นใต้เพื่อเตือนความจำของตนเองและพยายามถามตนเองว่าการอ่านครั้งนี้ได้ความคิดอะไรใหม่ ๆ บ้าง ทดสอบความจำโดยการปิดหน้ากระดาษและดูบันทึกที่เขียนไว้ว่าจำได้หรือไม่ ถ้าตอบไม่ได้ให้ทบทวนคำถามคำตอบและท่องจำจากความเข้าใจ

ขั้นที่ 5 Review (R3) ขั้นทบทวนเรื่องราวทั้งหมดจากการอ่านบันทึกย่อ และทำบันทึกย่อจากความจำว่าถูกต้องและจำได้หรือไม่ ทบทวนจุดสำคัญใหญ่และจุดสำคัญรองลงม่อีกครั้งหนึ่ง

ต่อมา Walter Pauk ได้ปรับแนวคิดของ Francis P. Robinson โดยเพิ่มขั้นการสอนจดบันทึก (Record) และขั้นสะท้อนความคิด (Reflect) ซึ่งทั้ง 2 ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะขั้นจดบันทึกจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง (Key Idea) ได้ชัดเจนขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนจำและทบทวนเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น และขั้นสะท้อนความคิด (Reflect) จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นแนวความคิดซึ่งกันและกัน อาจจะเห็นด้วย สอดคล้อง คิดต่าง อันจะทำให้ผู้เรียนขยายความสิ่งที่อ่านให้กว้างขวางขึ้น โดย Walter Pauk เพิ่มเติม 2 ขั้นตอนขึ้นเพื่อจุดประสงค์ 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจำข้อมูลที่อ่านได้แม่นยำ โดยประยุกต์หรือสัมพันธ์ความคิดใหม่ ๆ ที่ได้กับความคิดเดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่ และประการที่สอง เพื่อช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ซึ่งได้จากประโยชน์ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มา

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

Pauk (1974) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Overview) โดยให้ผู้เรียนอ่านตัวบททั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อให้รู้ว่บทอ่านนั้น ๆ มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเรื่องใด ดูหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อย เพื่อหาว่าบทอ่านกำลังอธิบายถึงเรื่องอะไรเป็นการดูภาพรวมของบทอ่านก่อน ไม่ต้องเจาะลึกลงไปรายละเอียดของแต่ละย่อหน้า ฉะนั้น การอ่านอย่างคร่าว ๆ จะทำให้ผู้อ่านมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาบทอ่านให้เข้าใจดีขึ้นต่อไป

2. หาแนวความคิดหลัก (Key Idea) ให้ผู้เรียนทำความเข้าใจเกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่อง (Main Idea) ส่วนขยายใจความสำคัญ (Supporting Material) และคำที่เป็นส่วนสัมพันธ์ความ (Transition)

3. อ่านแต่ละอนุเขตหรือย่อหน้า (Read-R1) ให้ผู้เรียนอ่านแต่ละอนุเขตจนจบบทอ่าน เพื่อหาว่าประเด็นใดคือใจความสำคัญประเด็นใดคือส่วนขยายใจความสำคัญนั้น และมีคำใดเป็นตัวสัมพันธ์ความให้ต่อเนื่องกัน

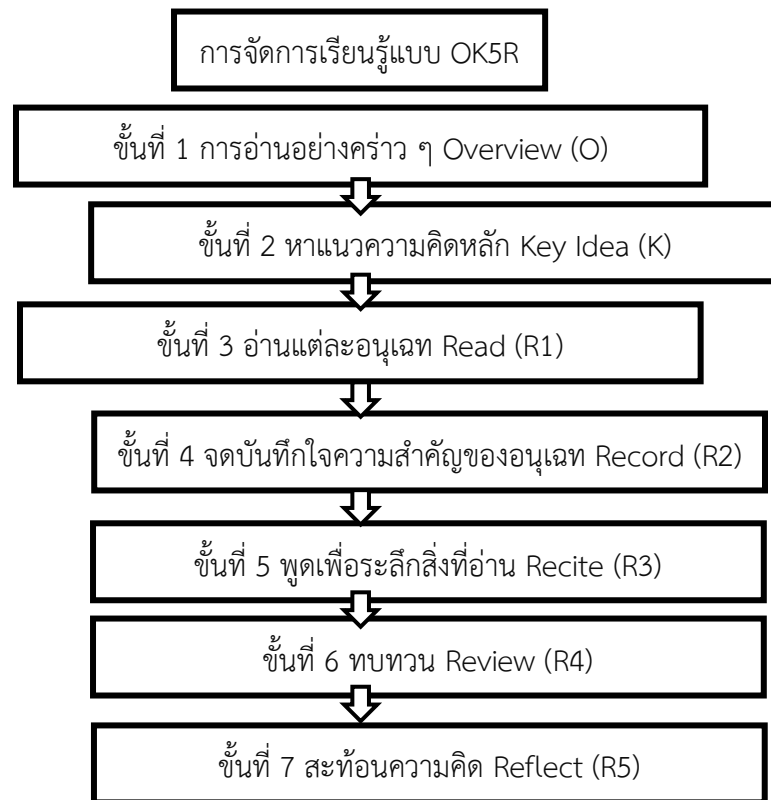
4. จดบันทึกใจความสำคัญของอนุเขตหรือย่อหน้า (Record-R2) ให้ผู้เรียนขีดเส้นใต้คำหรือวลีที่สำคัญ แล้วเขียนสรุปใจความสำคัญ และส่วนขยายใจความสำคัญในแต่ละอนุเขตของบทอ่านทั้งหมดลงในสมุดบันทึก ซึ่งไม่ใช่การเขียนสรุปแต่ละประโยคแต่เป็นการสรุปแนวความคิดหลักหรือใจความสำคัญ

5. พุดเพื่อระลึกสิ่งที่อ่าน (Recite-R3) เป็นวิธีการป้องกันการลืม โดยให้ผู้เรียนเล่าถึงสิ่งที่ผู้เรียนบันทึกสรุปใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญในข้อ 4 ที่ผ่านมาโดยไม่ต้องดูบทอ่าน หลังจากนั้นให้ผู้เรียนตรวจสอบว่า ได้พุดออกมาถูกต้องหรือไม่

6. ทบทวน (Review-R4) ให้ผู้เรียนทบทวนทันที โดยดูจากที่จดบันทึกไว้เพื่อให้เข้าใจเรื่องทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง การทำเช่นนี้เปรียบเสมือนการดูภาพที่ต่อเสร็จสมบูรณ์แล้ว ซึ่งย่อมจะทำให้ ผู้เรียนจำได้ง่ายกว่าที่ผู้เรียนดูภาพทีละส่วน

7. สะท้อนความคิด (Reflect-R5) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะมีความคิดในด้านการเปรียบเทียบเกิดขึ้นว่า ในประเด็นใดที่ผู้เรียนมีความเห็นสอดคล้องหรือประเด็นใดที่มีความเห็นไม่สอดคล้องด้วย บางครั้งผู้เรียนสามารถขยายความสิ่งที่ได้อ่านให้กว้างขวางขึ้น โดยการเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านให้เข้ากับความรู้ความเข้าใจเดิมของผู้เรียน

สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ตามแนวคิดของ Walter Pauk (1974) ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R

จากแนวคิดวิธีอ่านแบบ OK5R ของ Walter Pauk มีนักวิจัยชื่อ Congos (1994) ได้ปรับวิธีการอ่านออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนอ่าน การอ่านคร่าว ๆ (Overview) ใช้เวลา 1-2 นาที เพื่อดูว่าเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับอะไร ใจความหลัก ใจความรอง ตั้งคำถาม ดูภาพรวมของเรื่อง

2. ขั้นระหว่างอ่าน แบ่งเป็น 1) การหาแนวคิดหลัก (Key Idea) คือ ใจความหลัก ใจความรอง และแปลความหมาย ให้ดูแนวคิดหลักและใจความสนับสนุน 2) การอ่าน (Read) คืออ่านแต่ละย่อหน้าแล้วให้หยุด ตั้งคำถามตัวเองว่า ใจความสำคัญคืออะไร ใจความรองหรือข้อความสนับสนุนคืออะไร 3) การบันทึก (Record)

บันทึกหรือทำเครื่องหมายที่คำและวลี และเขียนสรุปใจความสำคัญ ใจความรองลงในสมุดบันทึกโดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง

3. ขั้นหลังการอ่าน แบ่งเป็น 1) การพูดเล่าเรื่อง (Recite) พูดเล่าเรื่องจากที่ได้บันทึกไว้โดยไม่ดูบทอ่าน หลังจากนั้นตรวจสอบความถูกต้องที่ละย่อหน้าหรือทีละหน้า จนกว่าจะครอบคลุมเรื่องราวทั้งหมด ซึ่งเป็นวิธีที่จะช่วยถ่ายโอนความรู้ที่ได้จากความทรงจำที่สั้นนำไปสู่ความทรงจำที่ยาวนาน 2) การทบทวน (Review) คือการทบทวนความรู้ที่ได้รับ เป็นการถ่ายโอนความรู้จากความจำสั้นไปสู่ความจำที่ยาวนาน 3) การสะท้อนกลับ (Reflect) เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเรากับคนอื่น ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกับเราในประเด็นใดบ้าง จากนั้นนำมาจัดเป็นองค์ความรู้กลุ่มใหญ่ ๆ หรือกลุ่มย่อยก็ได้

5. ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการจัดการเรียนรู้

ผู้เรียนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างสัมฤทธิ์ผลและสามารถนำวิธีการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเกิดประโยชน์ได้

การอ่านจับใจความสำคัญ

ในเบื้องต้น ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวความคิด ทฤษฎี และวิธีการของการอ่านจับใจความสำคัญอย่างถ่องแท้เสียก่อน และพยายามถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายที่สุด และที่สำคัญต้องมีเทคนิคให้ผู้เรียนหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งผู้สอนต้องสามารถหาใจความสำคัญให้ได้ด้วยตัวเอง โดยการยกตัวอย่างแสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงการหาใจความสำคัญจากการอ่านอย่างชัดเจน ถูกต้อง และเป็นขั้นตอน อีกทั้งต้องเน้นย้ำความหมายของการจับใจความสำคัญ ประโยชน์จากการอ่านจับใจความสำคัญ และวิธีการหาใจความสำคัญ เป็นระยะ ๆ ถึงจะนำองค์ความรู้การอ่านจับใจความสำคัญเข้าไปผสมผสานกับขั้นตอนการสอนอ่านแบบ OK5R ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การอ่านจับใจความสำคัญ หมายถึง ความสามารถในการอ่านเบื้องต้น โดยเริ่มตั้งแต่การมองเห็นตัวอักษร รับรู้ความหมาย แล้วเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน สามารถจับสาระของเรื่องราวและตอบคำถามได้ว่าข้อความนั้นกล่าวถึงเรื่องอะไร

ประโยชน์จากการอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านจับใจความสำคัญเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เพราะในชีวิตประจำวันผู้เรียนต้องอ่านเป็นจำนวนมาก หากว่าผู้เรียนอ่านได้รวดเร็วและจับใจความสำคัญได้ก็จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านได้มาก ทำให้มีความรู้มาก สามารถทำงานตามที่คุณสอนมอบหมายได้อย่างรวดเร็ว การอ่านจับใจความสำคัญเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับการอ่านทุกประเภทและยังเป็นพื้นฐานในการอ่านเพื่อการวิเคราะห์สาร การวินิจฉัยสาร และการวิจารณ์สารอีกด้วย ผู้มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญจะช่วยให้การอ่านได้รวดเร็วจึงจำเป็นต้องฝึกฝนอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นอ่านเรื่องอะไรหรืออยู่ในระดับใดก็ตาม เพราะหากไม่สามารถจับใจความสำคัญได้ก็จะไม่ก่อประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร การอ่านจับใจความสำคัญเป็นทักษะที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนต้องใช้ในการแสวงหาความรู้ และต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

วิธีจับใจความสำคัญ มีวิธีการหลายอย่างขึ้นอยู่กับความถนัดแต่ละคน เช่น การขีดเส้นใต้โดยใช้สีต่างกัน แสดงความสำคัญมากน้อยของข้อความ การบันทึกย่อเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านจับใจความสำคัญที่ดี แต่ผู้ที่ย่อควรย่อด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ไม่ควรย่อโดยการตัดเอาข้อความสำคัญมาเรียงต่อกัน เพราะอาจทำให้ผู้อ่านพลาดสาระสำคัญบางตอนไป อันเป็นเหตุให้การตีความผิดพลาด คลาดเคลื่อนได้ วิธีจับใจความสำคัญมีดังนี้ พิจารณาที่ละย่อหน้า ตัดส่วนที่เป็นรายละเอียดออกจากเนื้อเรื่อง เช่น ตัวอย่างประกอบ ส่วน

ขยายหรือรายละเอียดต่าง ๆ โวหารและคำศัพท์ต่าง ๆ ตัวเลข สถิติต่าง ๆ คำถามหรือคำพูดของผู้เขียน ซึ่งเป็นส่วนขยายใจความสำคัญ และสรุปใจความสำคัญด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

การอ่านจับใจความสำคัญ ในที่นี้จะกล่าวถึงหลักใหญ่ ๆ 2 ประเภทคือ การอ่านจับใจความสำคัญส่วนรวม และการอ่านจับใจความสำคัญของย่อหน้า

1. การอ่านจับใจความสำคัญส่วนรวม ในการอ่านไม่ว่าจะมีจุดประสงค์ในการอ่านอย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่สุดในการอ่านก็คือเมื่ออ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่งจบแล้ว เราสามารถเข้าใจเรื่องส่วนรวมได้อย่างถูกต้องว่าเรื่องนั้นกล่าวถึง ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร อีกทั้งยังสามารถอธิบายได้ว่าข้อความตอนใดเป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง หากผู้อ่านรู้จักวิธีจับใจความสำคัญของเรื่องก็จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้อย่างรวดเร็ว ดังตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญต่อไปนี้

ภาษาไทยมีคำศัพท์ใช้เฉพาะกลุ่มคน ซึ่งแสดงให้เห็นสภาพสังคมไทยว่ามีการแบ่งชนชั้น คำที่มีความหมายว่า “เสียชีวิต” ในภาษาไทยมีหลายคำที่เดียว สามัญชนจะใช้คำว่า “ตาย” รัฐบาลใช้คำว่า “อสัญกรรม” ภิกษุใช้คำว่า “มรณภาพ” เชื้อพระวงศ์ระดับหม่อมเจ้าใช้คำว่า “สิ้นชีพิตักษัย” สมเด็จพระนางเจ้าหรือเจ้าฟ้าใช้คำว่า “สิ้นพระชนม์” และสำหรับพระเจ้าอยู่หัวใช้คำว่า “สวรรคต” ศัพท์หลายคำซึ่งมีความหมายเดียวกันทำนองนี้มีอยู่ในภาษาไทยอีกมาก ซึ่งล้วนแต่เป็นตัวบ่งบอกลักษณะสังคมไทยว่าเคยเป็นสังคมที่มีการแบ่งแยกชนชั้น (สุจรรยา พระประพันธ์, 2556)

ใคร ภาษาไทย

ทำอะไร คำที่มีความหมายว่า “เสียชีวิต” ในภาษาไทยใช้หลายคำ

เมื่อไร -

อย่างไร มีคำว่า ตาย อสัญกรรม มรณภาพ สิ้นชีพิตักษัย สิ้นพระชนม์ สวรรคต

ผลเป็นอย่างไร คำเหล่านี้เป็นตัวบ่งบอกลักษณะสังคมไทยว่าเคยเป็นสังคมที่มีการแบ่งแยกชนชั้น

สรุปใจความสำคัญ ภาษาไทยมีคำที่มีความหมายว่า “เสียชีวิต” ใช้หลายคำ ได้แก่คำว่า ตาย อสัญกรรม มรณภาพ สิ้นชีพิตักษัย สิ้นพระชนม์ และสวรรคต คำเหล่านี้เป็นตัวบ่งบอกลักษณะสังคมไทยว่าเคยเป็นสังคมที่มีการแบ่งแยกชนชั้น

2. การอ่านจับใจความสำคัญของย่อหน้า สิ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง คือ การจับใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าให้ได้เสียก่อน ลักษณะของใจความสำคัญต้องเป็นข้อความที่สรุปความคิดของย่อหน้านั้นไว้ทั้งหมด ข้อความอื่น ๆ ที่ประกอบนั้น เป็นเพียงรายละเอียด หรือส่วนที่ใช้ขยายใจความสำคัญเท่านั้น ใจความสำคัญของย่อหน้าหนึ่ง ๆ มักมีเพียงประการเดียว มีลักษณะเป็นประโยค ซึ่งที่ตั้งประโยคใจความสำคัญอาจอยู่ที่ตำแหน่งต้นย่อหน้า กลางย่อหน้า ท้ายย่อหน้า หรือทั้งต้นและท้ายย่อหน้าก็ได้ ในบางกรณีย่อหน้าหนึ่ง ๆ อาจไม่ปรากฏประโยคใจความสำคัญ ผู้อ่านต้องสรุปใจความสำคัญที่แฝงอยู่ในย่อหน้านั้น ๆ ด้วยภาษาของตนเอง ดังตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญต่อไปนี้

เวลาที่เป็นหวัด คำแนะนำที่ดีที่สุดก็คือให้นอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ เพราะส่วนใหญ่ไข้หวัดนั้นจะเกิดจากเชื้อไวรัสซึ่งไม่มียาการรักษาให้หาย ดังนั้น การที่ร่างกายของเราได้นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอจะช่วยให้อวัยวะภูมิคุ้มกันต่อสู้กับเชื้อไวรัส และคุณก็จะหายจากหวัดได้เอง หรือแม้กระทั่งในขณะที่คุณมีอาการซึมเศร้า ลองคิดอะไรไม่ค่อยออก คำแนะนำที่ดีที่สุดก็คือให้ไปหาเวลานอนหลับพักผ่อน คุณก็จะรู้สึกสดชื่น สมองก็จะโลดแล่นขึ้นมาได้เอง ทั้งนี้เพราะในขณะที่คุณนอนหลับนั้น กระบวนการซ่อมแซมร่างกายหรือการสร้างภูมิคุ้มกันนั้นจะเกิดขึ้น ฉะนั้น จึงนับได้ว่าการนอนหลับเป็นยารักษาโรคที่พิเศษและราคาถูกที่สุดเท่าที่มนุษย์จะหาได้ (พักรวีโร ทวีสิน, 2566)

ประโยคใจความสำคัญอยู่ตอนท้ายย่อหน้า ดังประโยคที่ปรากฏใจความสำคัญว่า “ฉะนั้น จึงนับได้ว่าการนอนหลับเป็นยารักษาโรคที่วิเศษและราคาถูกที่สุดเท่าที่มนุษย์จะหาได้” ซึ่งเป็นประโยคสำคัญที่ร้อยรัดเรื่องราวของย่อหน้านี้ไว้ทั้งหมด

กรณีหากเป็นข้อสอบแบบปรนัย ข้อสอบการอ่านมักถามว่า “ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร” จะพบอยู่เสมอ หลักการหาใจความสำคัญอาจใช้วิธีการดูประโยคใจความสำคัญว่าปรากฏอยู่ที่ตำแหน่งใดหรืออาจพิจารณาจากคำสำคัญ (Key Word) ก็ได้ ดังตัวอย่างการอ่านจับใจความสำคัญต่อไปนี้ (สายฝน ตีะวันนา, 2559)

“ความสุขที่แท้จริงหาใช่เพราะมีทรัพย์สินมากมาย แต่อยู่ที่ความพอเพียง คือความยินดีในสิ่งที่ตนได้ใช้ ในสิ่งที่ตนมี ตามกำลังของตนเอง” ใจความสำคัญของข้อความนี้ตรงกับข้อใด	
1. การไม่ใส่ใจในทรัพย์สินของตนเอง	2. การรู้จักความพอดีในการดำเนินชีวิต
3. การเข้าใจในฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง	4. การมีความสุขที่แท้จริงต้องสละทรัพย์สินสมบัติทั้งหมด

หากพิจารณาข้อที่ 1 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 ในโจทย์ไม่ได้มีใจความสำคัญที่กล่าวถึง หากพิจารณาคำสำคัญที่ปรากฏคือคำว่า “อยู่ที่ความพอเพียง” ก็ตรงกับข้อที่ 2 มากที่สุด คือ การรู้จักความพอดีในการดำเนินชีวิต ซึ่งก็ตรงกับเนื้อหาข้อความที่กล่าวถึง การดำเนินอย่างพอเพียงจึงจะเป็นความสุขที่แท้จริง

การประยุกต์ใช้การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ประเภทอื่น

ตามที่กล่าวไว้แล้วว่า การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Overview) 2. หาแนวความคิดหลัก (Key Idea) 3. อ่านแต่ละอนุเขต (Read-R1) 4. จดบันทึกใจความสำคัญของอนุเขต (Record-R2) 5. พุดเพื่อระลึกสิ่งที่อ่าน (Recite-R3) 6. ทบทวน (Review-R4) และ 7. สะท้อนความคิด (Reflect-R5) ผู้สอนสามารถประยุกต์ขั้นตอนการสอนเพื่อสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ได้ โดยนำการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและเหมาะสมประเภทอื่นมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R อันจะนำมาซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมากขึ้น ซึ่งอาจปรับเปลี่ยนจาก 7 ขั้นตอน โดยเพิ่มขั้นตอนที่ผู้สอนเห็นว่าสำคัญต่อการเรียนรู้ได้ ดังขอแนะนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นนี้ผู้สอนอาจชักจูงผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหาการสอนเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ โดยอาจใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียนโดยใช้บุคคลต้นแบบมาร่วมด้วยก็ได้ ผู้สอนอาจสร้างสื่อวีดิทัศน์สัมภาษณ์บุคคลต้นแบบที่รักการอ่านมาแล้วเรื่องราวชีวิตในผลที่ได้รับจากการอ่าน ไม่เกิน 5 นาที เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน ดังที่ วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์ บรรณาธิการ. (2562) กล่าวว่า “การจัดการเรียนการสอนด้วยการสร้างแรงบันดาลใจในตัวผู้เรียน จึงเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายของการทำงานที่ท้าทาย การมีต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ การมีแรงกระตุ้นหรือแรงขับเคลื่อนที่มีอิทธิพล ล้วนเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้ไปสู่จุดหมายทั้งสิ้น” สอดคล้องกับ อรรถวุฒิ มุขมา (2564) กล่าวว่า “การสร้างแรงบันดาลใจควรเป็นด่านแรกในการสร้างความสนใจใฝ่เรียนรู้แก่ผู้เรียน แรงบันดาลใจจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำพาผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จในหลาย ๆ ด้านของชีวิต หากผู้เรียนไม่มีแรงบันดาลใจหรือสร้างความประทับใจในการเรียนรู้แต่เริ่มต้น ก็เป็นการยากที่จะเข้าถึง ความรู้ที่จะเกิดขึ้นในลำดับต่อไป ดังนั้น การสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้สามารถนำมาใช้แก้ไข ปัญหาการพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษาได้” จากนั้นผู้สอนใช้คำถามกระตุ้นความคิดว่า “ผู้เรียนได้อะไรจากการได้ดูวีดิทัศน์บุคคลต้นแบบที่รักการอ่านบ้าง” พร้อมอภิปรายร่วมกัน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถาม เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้กันจนเป็นธรรมชาติของการเรียนการสอนที่ต้องมีการถาม-ตอบ แลกเปลี่ยนสนทนาเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนผู้สอน วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ง่ายไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ดังที่ ญฐกร ดวงพระเกษ (2561) กล่าวว่า การใช้คำถามหรือการถาม-ตอบนับเป็นกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงที่ใช้สะดวกมากในการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ที่ได้มีการใช้กันมานานมากในโลกของการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามเป็นการมุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดีสามารถพัฒนาความคิดของผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิด เชิงเหตุผลวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้นโดยคำถามที่ดีจะต้องชี้แนะให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพื่อทำความเข้าใจองค์ความรู้ที่ต้องการให้อย่างลึกซึ้งและนำไปสู่การจัดระบบความคิดของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้น ผู้สอนอาจใช้คำถามถามผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องการอ่านทั่ว ๆ ไป เช่น “อ่านอะไรกันมาบ้าง” “ชอบอ่านอะไร” “ชอบอ่านเรื่องแนวไหน” “อ่านแล้วได้อะไรบ้าง” “อ่านแล้วจับใจความของเรื่องได้หรือไม่” “เรื่องที่ชอบอ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร สรุปเล่าให้ฟังแบบสั้น ๆ” เป็นต้น เพื่อโยงเข้าสู่เรื่องที่สอนต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ทฤษฎี เป็นขั้นเข้าสู่บทเรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้ทฤษฎีหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานการอ่านให้เข้าใจเบื้องต้นและง่ายต่อการเข้าสู่การฝึกปฏิบัติการอ่านแบบ OK5R ในแต่ละขั้นตอนต่อไป ขั้นนี้ผู้สอนควรใช้วิธีการบรรยายทฤษฎีเกี่ยวกับการอ่านจับใจความสำคัญ ในประเด็นความหมาย ประโยชน์ และวิธีการอ่านจับใจความสำคัญ รวมถึงอธิบายวิธีการอ่านแบบ OK5R ให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างกระจ่างชัดเจนด้วย โดยใช้สื่อ Power point หรือ Canva ประกอบ สลับกับการใช้การถาม-ตอบเป็นระยะ ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการอ่านจับใจความสำคัญ ผู้สอนควรเลือกบทอ่านให้เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน เป็นเรื่องที่ผู้เรียนวัยนั้นกำลังสนใจเรียนรู้ เป็นเรื่องที่อ่าน และเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างทักษะชีวิต ไม่ควรเลือกเรื่องที่อ่านยากและยาวเกินไป ขั้นตอนนี้เป็นเข้าสู่การอ่านแบบ OK5R โดยอาจกำหนดให้ผู้เรียนต่างคนต่างอ่านเป็นงานเดี่ยวก่อน โดยเริ่มจาก 1) ขั้นการอ่านอย่างคร่าว (Overview) 2) ขั้นการอ่านเพื่อหาแนวความคิดหลัก (Key Idea) 3) ขั้นอ่านแต่ละอนุเขตหรือย่อหน้า (Read-R1) 4) ขั้นจดบันทึกใจความสำคัญของอนุเขตหรือย่อหน้า (Record-R2) จนมาสู่ 5) ขั้นพูดเพื่อระลึกสิ่งที่อ่าน (Recite-R3) 6) ขั้นทบทวน (Review-R4) และ 7) ขั้นสะท้อนความคิด (Reflect-R5) ทั้ง 3 ขั้นตอนหลังนี้ ผู้สอนอาจปรับโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเข้าร่วมด้วย เช่น เทคนิคเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ดังที่ เนตรทราย สมณะธัญญกรณ์ (2553) กล่าวถึงเทคนิค Think-Pair-Share ไว้ว่า Think หมายถึง การท้าทายให้ผู้เรียนได้คิดและไตร่ตรองจากคำถามแบบปลายเปิด หรือการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน Pair หมายถึง การจัดให้ผู้เรียนจับคู่กันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันในประเด็นที่กำหนด ไว้เพื่อหาข้อสรุป หรือคำตอบที่ต้องการ และ Share หมายถึง การสลายจากการจับคู่แล้วสรุปผลการค้นหา คำตอบร่วมกันทั้งชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สรุปและอภิปรายผล โดยนักเรียนมีอิสระในการถาม หรือตอบข้อซักถามโดยจับคู่กับสมาชิกเพื่อแบ่งปันความคิด วิธีการนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งในการอภิปราย ผลเนื่องจากทำให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดย 5) ขั้นพูดเพื่อระลึกสิ่งที่อ่าน (Recite-R3) ให้ผู้เรียนจับคู่แล้วแต่ละคนเล่าสิ่งที่อ่านและอภิปรายระลึกสิ่งที่อ่านร่วมกันเมื่อมั่นใจว่าคำตอบคู่ของตนถูกต้องแล้วจึงนำคำตอบไปอภิปรายให้เพื่อนทั้งชั้นฟัง จากนั้นเข้าสู่ 6) ขั้นทบทวน (Review-R4) ผู้เรียนช่วยกันทบทวนแลกเปลี่ยนกันในกลุ่ม เพื่อเป็นการถ่ายโอนความรู้จากความทรงจำที่สั้นไปสู่ความทรงจำที่ยาวนาน (ขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6 ใช้ Think-Pair) และ 7) ขั้นสะท้อนความคิด (Reflect-R5) ผู้เรียนแต่ละคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่ามีส่วนใดสอดคล้องและแตกต่างจากนั้นเชื่อมโยงความคิดร่วมกันแล้วนำไปแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนทั้งชั้น และสรุปการสะท้อนความคิดร่วมกัน (ขั้นที่ 7 ใช้ Share)

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป เป็นการสรุปรวบยอดความคิดของการเรียนการสอนในครั้งนั้น ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนสรุป 3 ประเด็น ได้แก่ สรุปองค์ความรู้จากทฤษฎีการอ่านจับใจความสำคัญ สรุปวิธีอ่านแบบ OK5R และสรุปประเด็นว่าได้อะไรจากเรื่องที่อ่าน ใจความสำคัญคืออะไร และการขยายความของเรื่องที่อ่านเกี่ยวกับเรื่องอะไร โดยอาจใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใช้คำถามและอภิปรายร่วมกัน หรือ “การใช้แผนที่ความคิด” เพื่อมาสรุปเรื่องราวทั้งหมดก็เป็นวิธีการสอนที่น่าสนใจ ดังที่ ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์ (2550) กล่าวว่า แผนที่ความคิดเป็นเครื่องมือในการจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเรียบง่ายที่สุด เป็นรูปแบบการจดบันทึกที่สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงให้เห็นความคิดได้ง่ายและชัดเจน โดยผู้เรียนถ่ายทอดความคิดหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมองลงในกระดาษ ใช้ภาพ สี เส้น และการโยงใยแทนการจดย่อแบบเดิม ช่วยให้การนำข้อมูลจากภายนอกส่งเข้าสมอง ให้เก็บรักษาไว้ได้ดีกว่าเดิม ซ้ำยังช่วยให้เกิดการคิดเชิงวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการเป็นกรจดบันทึกที่มองเห็นการแยกแยะเรื่อง ข้อความหลักและข้อความสนับสนุนเชื่อมโยงเป็นภาพรวม และเปิดโอกาสให้สมองเชื่อมโยงต่อข้อมูลหรือความคิดต่าง ๆ เข้าหากันได้ง่ายกว่า จากนั้นให้ผู้เรียนนำเสนอหน้าชั้น และสรุปภาพรวมร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

นอกจากฝึกปฏิบัติการอ่านในชั้นเรียนแล้ว ผู้สอนควรมีการฝึกปฏิบัตินอกชั้นเรียนด้วย โดยการให้ผู้เรียนฝึกอ่านจับใจความสำคัญด้วยตนเอง มีการจัดทำวางแผนฝึกปฏิบัติการอ่านด้วยตนเองเป็นขั้นตอน ดังที่ สมคิด อิศระวัฒน์ (2562) กล่าวถึง “การจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง” ว่า การเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นการดำเนินการที่ผู้เรียนช่วยเหลือตนเองในการเรียนรู้ ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในความอยากรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วจัดทำ การวางแผนศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ด้วยตนเองไปจนจบกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้เรียนหาบทอ่านที่สนใจด้วยตนเอง ซึ่งเป็นบทอ่านที่หลากหลาย ไม่ซ้ำเรื่องราว แล้วดำเนินการหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านตามขั้นตอนของ OK5R ผู้สอนอาจได้ข้อสังเกตว่า ผู้เรียนสนใจอ่านงานเขียนประเภทใด เรื่องราวแนวใด เป็นอย่างไร เช่น ผู้เรียนบางคนสนใจอ่านเรื่องท่องเที่ยว เรื่องสุขภาพ เรื่องกีฬา เรื่องอาหาร เรื่องประวัติศาสตร์ เรื่องผี อำนาจเวทย์มนต์ ไสยศาสตร์ การ์ตูน นวนิยาย เรื่องสั้น ๆ เรื่องจิตวิทยาการมองคน ตลอดจนเรื่องเพศศึกษาต่าง ๆ ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนจัดทำพิมพ์เป็นรายงานเข้ารูปล่มมาส่ง หรือหากมีทางเลือกมากกว่านั้น ผู้เรียนบางคนอาจไม่โปรดปรานการเขียนรายงาน ก็อาจให้ทำวิดีโอทัศนขนาดสั้นพูดนำเสนอผลงานการอ่านจับใจความสำคัญตามขั้นตอนของ OK5R ก็ได้ ซึ่งอาจเป็นวิธีที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียนบางคนที่ชอบสร้าง Content ลงสื่อ TikTok, YouTube, Reels Facebook เป็นต้น แต่ผู้สอนต้องมีเวลาตรวจงานและทุ่มเทเอาใจใส่กับการวิจารณ์ผลงานของผู้เรียนด้วย

การนำการจัดการเรียนรู้ประเภทอื่นมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ย่อมนำมาซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ การได้เรียนรู้กิจกรรมอันหลากหลายวิธีสามารถส่งผลให้ผู้เรียนหาใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านอย่างถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งจะช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ท้าทาย มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมาย และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มากขึ้น

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย

ศิริพร ลีรัชตาสุวรรณ (2557) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยด้วยวิธีอ่านแบบโอเคไฟว์อาร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันกำแพง” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความในวิชาภาษาไทยด้วยวิธีอ่านแบบโอเคไฟว์อาร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันกำแพง และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยด้วยวิธีอ่านแบบโอเคไฟว์อาร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังเรียน ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความในวิชาภาษาไทยด้วยวิธีอ่านแบบโอเค

ไฟว์อาร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 แผน ทุกแผนได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.0 และ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้เรียนด้วยวิธีอ่านแบบโอเคไฟว์อาร์ มีความสามารถในการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประไพ บุตรไชย (2560) ศึกษาเรื่อง “ผลการใช้วิธีการสอนแบบ OK5R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและความพึงพอใจต่อวิธีการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสะพานเลือกวิทยาคม จังหวัดจันทบุรี” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสะพานเลือกวิทยาคม ก่อนและหลังเรียน จากวิธีการสอนแบบ OK5R และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีการสอนแบบ OK5R ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีการสอนแบบ OK5R โดยภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

กนกวรรณ นามวิจิตร (2562) ศึกษาเรื่อง “การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี OK5R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี OK5R และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี OK5R ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี OK5R มีความสามารถในการอ่านจับใจความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี OK5R มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี OK5R ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ธลันหทัย จงสุริยภาส (2563) ศึกษาเรื่อง “ผลการสอนแบบ OK5R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สหวิทยาเขต กลุ่มดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สหวิทยาเขตกลุ่มดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการสอนแบบ OK5R ผลการวิจัยปรากฏว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปริญญญา โกมลิติสกุล (2565) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด” การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของ นักเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71, S.D. = 0.50) 2) ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจหลังจากจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.56, S.D. = 0.26)

จากการศึกษางานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า งานวิจัยทุกเรื่องดำเนินการตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ มีงานวิจัยบางเรื่องใช้การจัดการเรียนรู้ลักษณะอื่นมาร่วมด้วย เพื่อให้เกิด

ประสิทธิผลในการเรียนรู้ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนคู่คิด เป็นต้น งานวิจัยทุกเรื่องประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญของผู้เรียน เห็นได้จากผลการพัฒนาความสามารถทักษะการอ่านของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับมากขึ้นไป กล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R เป็นรูปแบบการจัดการกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านเป็นอย่างดี เนื่องจากในกิจกรรมมีขั้นตอนที่ชัดเจน เป็นระบบ มีความน่าสนใจ ผู้เรียนเกิดการฝึกฝนในแต่ละขั้นตอน และสร้างองค์ความรู้ได้จากการทำกิจกรรมด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา และเรื่องที่อ่านได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

สรุป

การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R หมายถึง การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการฝึกทักษะอ่านจับใจความสำคัญ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านและหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้รวดเร็วขึ้น จดจำได้ดีขึ้น และสามารถทบทวนเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีกระบวนการอ่านตั้งแต่อ่านอย่างคร่าว ๆ พิจารณาความคิดหรือเนื้อหาที่เป็นหัวใจสำคัญของเรื่อง อ่านให้เกิดความเข้าใจ จดบันทึกขณะอ่าน และระลึกว่าจำสิ่งที่อ่านได้มากน้อยเพียงไร การทบทวนช่วยให้ความรู้อยู่ในสมอง การสะท้อนความคิดเป็นการแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างผู้อ่านด้วยกันเพื่อร่วมกันหาองค์ความรู้ใหม่ ทำให้การอ่านมีความหมายและได้ประโยชน์ การจัดการเรียนรู้แบบ OK5R นี้ Walter Pauk ได้ปรับแนวความคิดมาจากวิธีอ่านแบบ SQ3R ของ Francis P. Robinson โดยเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้มี 7 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Overview) ขั้นที่ 2 การอ่านเพื่อหาแนวคิดหลัก (Key Idea) ขั้นที่ 3 การอ่านแต่ละอนุเฉท (Read) ขั้นที่ 4 จดบันทึกใจความสำคัญ (Record) ขั้นที่ 5 การพูดเล่าเรื่องจากสิ่งที่บันทึกไว้ (Recite) ขั้นที่ 6 การทบทวน (Review) และขั้นที่ 7 การสะท้อนความคิดจากการอ่าน (Reflect) หากผู้สอนต้องการให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจกว่าเดิมควรนำการจัดการเรียนรู้ประเภทอื่นมาใช้ร่วมกับการสอนอ่านแบบ OK5R เช่น การจัดการเรียนรู้แบบการสร้างแรงบันดาลใจโดยใช้บุคคลต้นแบบ การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถาม การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคเพื่อนคู่คิด การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด การจัดการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นต้น อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายรวมถึงการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ท้าทายและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ นามวิจิตร. (2565). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี OK5R เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐกร ดวงพระเกษ. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้คำถามตามแนวทางการคิดในระดับสูงของบลูม. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยเพชรบุรี*, 8(3), 130-138.
- ธลันหทัย จงสุริยภาส. (2563). *ผลการสอนแบบ OK5R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสหวิทยาเขตกลุ่มดอยสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่* (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ธัญญา ผลอนันต์และขวัญฤดีผลอนันต์. (2550). *Mind Mapping* กับการศึกษาและการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: ขวัญข้าว.
- เนตรทราย สมณะธัญญกรณ์. (2553). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบ มัลติมีเดียแบบทบทวน วิชาคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (วิทยานิพนธ์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปริญญญา โกลลิติสกุล. (2565). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ OK5R ร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด (การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประไพ บุตรไชย. (2560). ผลการใช้วิธีการสอนแบบ OK5R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ และความพึงพอใจต่อวิธีการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสะพานเลื้อกวิทยาคม จังหวัด จันทบุรี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พักรวีโล ทวีสิน. (15 กรกฎาคม 2566). *ใช้หัวรักษาได้ด้วยวิถีธรรมชาติ*. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://www.bumrungrad.com/th/health-blog/june-2022/balanced-diet-secret-to-longevity>
- วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์ บรรณาธิการ. (2562). *หนังสือประมวลบทความในการประชุมวิชาการ (Proceedings) ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562 การสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อสังคมที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาร่วมกับสมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพ อาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย.
- ศิริพร ลีธดาสุวรรณ. (2557). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยด้วยวิธี อ่านแบบ โอเคไฟว์อาร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสันกำแพง (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2562). *ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของคนไทยซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สายฝน ตะวันนา. (2559). *แนวข้อสอบ ก.พ.ระดับ 3 ทำได้สอบได้ 100%*. นนทบุรี: จิงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์.
- สุจรรยา พระประพันธ์. (2556). คำที่มีความหมายว่าตายในภาษาไทย. *มติชนสุดสัปดาห์*, 33(1695), 5.
- อรรณภูมิ มุขมา. (2564). การอ่านวิเคราะห์สาร วิจยสาร และวิจารณ์สาร ใน คณะอาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. (หน้า 91-94). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล กรุ๊ป.
- อุษาวดี ชุกลินหอม. (2560). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบ SQ5R (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Congos W.D. H. (1994). *OK5R Study System*. Florida: University of Central Florida.
- Pauk, W. (1974). *How to study*. New York: Houghton Mifflin.